

**Nhận xét của đối tác quốc tế
về bản thảo lần thứ hai
Bản kế hoạch 5 năm 2006 - 2010
của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn**

Tóm tắt nội dung chính

Giới thiệu:

Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đề nghị lấy ý kiến nhận xét của các đối tác quốc tế về bản thảo lần thứ hai kế hoạch 5 năm 2006 - 2010 của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Chương trình Hỗ trợ Quốc tế (ISG) đã mời những nhà tài trợ chủ chốt và những cố vấn kỹ thuật quốc tế đến dự cuộc họp 4/3/2005 cung cấp cho họ bản thảo của Kế hoạch. Đại sứ quán các nước Ôxtrâyliia, Đan Mạch, Hà Lan, Phái bộ ủy ban châu Âu, Ngân hàng phát triển châu Á, Ngân hàng thế giới, dự án cải cách hành chính công của Bộ, Văn phòng điều phối chương trình hỗ trợ ngành Lâm nghiệp, các cố vấn và tư vấn kỹ thuật làm việc cùng với các chương trình và dự án của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, liên quan đến nước, lâm nghiệp và những vấn đề về giới đã gửi đến văn bản nhận xét Kế hoạch.

Kết quả sau đó là một Nhóm công tác phối hợp gồm cán bộ của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và đại diện quốc tế do các nhà tài trợ chỉ định được triệu tập để tổng hợp các ý kiến, chuẩn bị họp tham vấn vào ngày 18/3/2005.

Một số thành viên của Nhóm công tác đã soạn một bản tài liệu tổng hợp dựa trên những ý kiến nhận xét nhận được từ các đối tác quốc tế trước ngày 11.3.2005. Những nhận xét này dựa trên bản dịch tiếng Anh bản thảo lần 2 của Kế hoạch theo hình thức dựa vào kết quả và khung logic, ban hành tháng 2-2005. Tiếp đó, ngày 12.3.2005 các bản dịch tiếng Anh hoàn chỉnh của kế hoạch, cả bản theo “hình thức mới” và bản theo “hình thức truyền thống” đã được phát hành cho các đối tác quốc tế. Một nhóm đại diện của các nhà tài trợ đã họp vào thứ Hai, ngày 14/3/2005 để thảo luận thêm những vấn đề, nhằm thống nhất những điểm chính cho thảo luận vào Hội thảo ngày 18.3.2005.

Trong thời gian đó các thành viên khác của Nhóm công tác phối hợp đã cùng nhau soạn khung logic để hướng dẫn sửa đổi Bản Kế hoạch 5-năm của Bộ NN&PTNT và các bản thảo kế hoạch tiểu ngành.

1 Phương pháp tiếp cận chung để biên soạn kế hoạch 5 năm của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. (2006-2010)

Đánh giá chung về tiến trình tham vấn và bản thảo kế hoạch. Các đối tác quốc tế đánh giá cao nỗ lực của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tham vấn ý kiến của họ về bản thảo lần thứ hai kế hoạch 5 năm 2006 – 2010. Nói chung những người tham gia nhận xét đánh giá cao phương pháp tiếp cận theo hướng minh bạch và nhằm vào kết quả để soạn thảo kế hoạch 5 năm của ngành, được soạn theo hình thức hướng tới kết quả, có sử dụng bản ma trận lập kế hoạch và quan tâm tới việc soạn bản ma trận khung logic. Họ thấy là cuộc cải cách trong lập kế hoạch nên được thể chế hóa vào những hoạt động quản lý thường xuyên của ngành và duy trì trong toàn bộ chu kỳ lập kế hoạch và quản lý. Các đối tác cũng công nhận bản thảo này là một điểm khởi đầu tốt cho hướng phát triển thêm.

2 Hình thức của bản kế hoạch

Đồng nghiệp quốc tế đã được thông báo rằng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã soạn 2 bản, hoặc dưới hai hình thức, của sơ thảo kế hoạch 5 năm. Điều quan tâm là sự tồn tại của 2 văn bản cùng 1 Kế hoạch thì bản nào sẽ được đệ trình và sử dụng. Tuy nhiên, vẫn cần phải làm rõ hơn mối liên hệ giữa những nỗ lực mới và việc lập kế hoạch "thường kỳ" của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, mà phần lớn vẫn nằm trong hình thức truyền thống.

3 Phạm vi tổng thể của bản kế hoạch

Bản kế hoạch 5 năm này sẽ là cơ sở khuôn khổ lập kế hoạch cấp vĩ mô đối với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Để hoàn thành một cách hiệu quả chức năng quan trọng này, Bản Kế hoạch nên gồm có những thành phần sau đây:

Xác định phương hướng chung cho phát triển ngành

Kế hoạch 5 năm nên thiết lập một tầm nhìn lâu dài tổng thể mạnh mẽ hơn cho hướng tương lai của toàn ngành Nông nghiệp và phát triển nông thôn. Tầm nhìn này sẽ giúp bắt rễ được những thành phần khác của bản kế hoạch. Bản kế hoạch cần phải dựa trên công tác lập kế hoạch, phân tích có phương án kỹ lưỡng và xác thực.

Kế hoạch 5 năm cần dựa trên phát triển theo hướng thị trường, quản lý nguồn tài nguyên bền vững và trao quyền, đặc biệt cần có mục tiêu với những chương trình ưu tiên cho người nghèo và các vùng. Bản kế hoạch cũng nên nêu đại cương những phương pháp cùng tham gia hợp tình hợp lý.

Các mối liên kết với những vấn đề xuyên ngành và những khuôn khổ

Những mối liên kết cần được tạo ra giữa, về một mặt, mục tiêu tổng thể chung và mục đích, và về mặt khác với những chương trình ưu tiên, phân bổ nguồn lực,

xác định cơ chế thể chế và những chỉ số để đo đếm được thành công. Những mối liên hệ này cũng rất cốt tử để đánh giá nhu cầu thực sự ở cấp tiểu ngành. Điều quan trọng nữa là để khớp nối chi tiêu ngạch công và tổ chức thể chế.

Kế hoạch 5 năm có nền tảng nông nghiệp mạnh song các tiểu ngành cũng cần được quan tâm đầy đủ và những mối liên hệ xuyên suốt trong ngành cần được thiết lập. Bộ NN&PTNT và các Vụ/Cục nên khuyến khích hợp tác ngang ngành trong vùng nông thôn như một tổng thể, nhất quán với chức năng pháp lý.

Kế hoạch 5 năm cũng cần phản ánh những ưu tiên và những cam kết nằm trong những kế hoạch hành động, chiến lược, khuôn khổ pháp lý cấp bộ và cấp quốc gia và những công ước quốc tế Việt Nam đã ký. Trong bối cảnh này cần thận trọng để bảo đảm rằng Kế hoạch 5 năm, những chiến lược tiểu ngành (ví dụ lâm nghiệp) và những kế hoạch tiểu ngành từ đó ra tất cả đều nhất quán và phản ánh những ưu tiên và kết quả.

Xác định rõ cơ chế thực thi cơ bản và những phương pháp

Trong khi những mục đích tổng thể hỗ trợ những quan tâm về nghèo đói và bền vững, Kế hoạch 5 năm trong dạng thức hiện nay chưa cho ra phương hướng làm thế nào để những mục đích và quan tâm này được giải quyết trong các chương trình ưu tiên. Yếu tố quan trọng này còn thiếu.

Thêm vào đó, Kế hoạch 5 năm cần làm sáng tỏ những dịch vụ gì mà Bộ NN&PTNT và mạng lưới của mình có thể thực hiện cho người dân nông thôn theo đường hướng thị trường và nhấn mạnh tăng cường phân quyền.

Năng lực tài chính và thể chế để thực hiện, theo dõi và cập nhật kế hoạch.

Năng lực thực thi cũng cần được xem xét chi tiết hơn. Việc này cần được thực hiện ở tất cả các cấp. Kế hoạch 5 năm cần có phần đánh giá quan trọng xem vấn đề này sẽ được giải quyết thế nào.

Bản báo cáo này thể hiện nhận xét của đối tác quốc tế có chi tiết thêm về những vấn đề này.

4 Nhận định, kiến nghị và gợi ý cho những hoạt động tiếp sau.

Một số vấn đề bổ sung cũng cần được xem xét

Điều thiết yếu là đạt được ý kiến nhất trí về một hình thức duy nhất để triển khai thêm. Nhiều đối tác quốc tế không tán thành ý kiến soạn bản kế hoạch dưới hai hình thức khác nhau. Nhìn chung, các đối tác quốc tế kiến nghị rằng phương pháp dựa vào kết quả nên là hình thức lập kế hoạch duy nhất và Bộ KH&ĐT nên khuyến khích các bộ khác sử dụng hình thức này

trong các bản kế hoạch. Tuy nhiên các bộ cũng khác nhau trong đánh giá của mình xem liệu việc này có đạt được hay không trong thời gian hiện có, hay là phải phân đoạn cập nhật bản kế hoạch dần dần trong năm.

Cần phải chỉnh sửa thêm bản thảo kế hoạch và cần phân tích thêm.

Nhiều đồng nghiệp quốc tế đã nhận xét về tầm quan trọng của việc làm sáng tỏ bản kế hoạch 5 năm theo đúng tiến trình đạt được mục tiêu, và đặt ra những ưu tiên rõ ràng hơn. Nhiều người thể hiện tầm quan trọng của việc xây dựng kế hoạch của Bộ từ dưới lên, và dựa vào những bản kế hoạch tiểu ngành thích hợp, và những chiến lược quốc gia, Ngành và Bộ.

Phân tích cụ thể ngành: Điều cốt tử là bản thân các bản kế hoạch tiểu ngành đã được rà soát về tính thích hợp, và tính nhất quán với những mục tiêu quốc gia tổng thể, đặc biệt là mục đích kết nhập các bản kế hoạch vào chiến lược xóa đói giảm nghèo và tăng trưởng toàn diện. **Cần minh bạch hơn** trong việc soạn thảo bản kế hoạch. Rất nhiều đối tác đề nghị có thêm thông tin bổ sung để họ xem và nhận xét; như các bản kế hoạch tiểu ngành và thêm chi tiết từ những nghiên cứu phân tích.

Cần tham vấn rộng rãi hơn với các bên hữu quan về bản thảo kế hoạch 5 năm của Bộ NN&PTNT. Nhiều đồng nghiệp quốc tế đã kiến nghị rằng Bộ cần thực hiện tham vấn rộng rãi hơn, không chỉ với các nhà tài trợ quốc tế và đối tác quốc tế, mà còn với nhiều bên hữu quan khác. Các bên hữu quan này gồm có các bên hữu quan Việt Nam ở các ngành và bộ khác, các ban, các vụ khác (đặc biệt cho mục đích là để tổng hợp những bản kế hoạch ngành và kế hoạch của bộ), các tỉnh và ngành tư nhân.

Kế hoạch chung để tiếp tục tiến trình lập kế hoạch và tham vấn. Cần phải đưa ra một số quyết định chiến lược liên quan tới tiến trình lập kế hoạch. Điều cốt tử là quyết định và giao dịch với các bên hữu quan về một quy trình rõ ràng cho tiến trình lập kế hoạch và cải tiến thêm sau này.
